

INFOZÁKON V PODMIENKACH SAMOSPRÁVY SO ZAMERANÍM NA APLIKAČNÉ PROBLÉMY

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

Projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu
v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa.

V tomto newsletteri sme sa zamerali na jednu z najviac diskutovaných tém v samospráve a to je tzv. Infozákon. V poslednej dobe zarezonovala hlavne medzi väčšími obcami a mestami otázka tzv. šikanózneho práva, ktorej sa tiež venujeme v tomto vydaní. Tak, ako ste si už zvykli, prinášame aj praktické vzory a odporúčania, ktorými Vám chceme uľahčiť prácu.

Infozákon je kľúčom k informáciám, pri ktorom musíme rozlišovať zverejňovanie informácií od sprístupňovania informácií. Napriek tomu, že bol prijatý ako legislatívny rámec podporujúci občiansku participáciu a umocňujúci verejnú kontrolu, na základe dlhoročných skúseností a mnohých príkladov z miest a obcí vidíme, že študenti ako oprávnené osoby si ho zamieňajú so získavaním podkladov na školské práce a firmy vystupujú ako oprávnené osoby a pritom je zrejmé, že požadované informácie sú skôr zdrojom informácií pre ich podnikateľské aktivity. Napriek tomu infozákon patrí do tzv. participačnej legislatívy, je súčasťou činnosti miestnej územnej samosprávy a na mestá, obce a ich organizácie presúva konkrétne povinnosti.

Zároveň Vám dávame do pozornosti, že na vydanie tohto newslettera bude nadväzovať seminár, ktorý sa bude konať dňa 15.10.2019 v Congress Hotel Centrum, Košice a kde bude prednášať autor tohto newslettera JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M. Práve tu podrobnejšie rozoberieme zákon o slobodnom prístupe k informáciám a zameriame sa najmä na jeho problémové ustanovenia.

ZÁKON Č. 211/2000 Z. Z. O SLOBODNOM PRÍSTUPE K INFORMÁCIÁM A O ZMENE A DOPLNENÍ NIEKTORÝCH ZÁKONOV V PRAXI SAMOSPRÁVY

Aj napriek tomu, že zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „infozákon“) existuje už dlhšiu dobu (18 rokov), stále existuje v praxi veľa nedorozumení a problémových postupov. Tieto často prispievajú niekedy až ku zbytočným konfliktom medzi povinnou osobou a žiadateľmi o informácie, pričom tieto nedorozumenia často spočívajú v nesprávnom pochopení miery povinnosti zo strany povinných osôb alebo naopak v príliš širokom vnímaní tohto práva zo strany žiadateľov o informáciu.

AK PRACUJEM S INFOZÁKONOM, AKÉ PREDPISY JE POTREBNÉ MAŤ PO RUKE?

Okrem samotného znenia infozákona, je potrebné mať po ruke ešte tieto nasledovné predpisy:

- » Ústava SR

ČL. 26

(1) Sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

(2) Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

(3) Cenzúra sa zakazuje.

(4) Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

(5) Orgány verejnej moci majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku. Podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon.

- » Správny poriadok č. 71/1967 Zb. o správnom konaní
- » zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník
- » Obchodný zákonník (zákon č. 513/1991 Zb.)
- » Nariadenie vlády č. 498/2011 Z.z. z 14. decembra 2011, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o zverejňovaní zmlúv v Centrálnom registri zmlúv a náležitosti informácie o uzatvorení zmluvy
- » Vyhláška Ministerstva financií SR č. 481/2000 Z.z. o podrobnostiach úhrady nákladov za sprístupnenie informácií

Všetky predpisy možno nájsť bezplatne na webe: <https://www.slov-lex.sk/domov>

INFOZÁKON V PODMIENKACH SAMOSPRÁVY

Infozákon je dôležitý nie len ako garancia pre otvorené vládnutie na úrovni centrálnej vlády, ale osobitne **na úrovni samosprávy**. Pre miestnu demokraciu je infozákon významný najmä preto, že právo na informácie umožňuje obyvateľom obce (mesta) získavať údaje, ktoré môžu následne uplatniť pri využití iného právneho prostriedku ochrany. Legálny prístup k informáciám zaručuje občanom vyššiu formu podieľania sa na správe vecí verejných a kontrole nakladania s verejnými prostriedkami či majetkom samosprávy.

ZÁKLADNÉ PRINCÍPY INFOZÁKONA

Infozákon je jeden z mála predpisov, podľa ktorého verejná správa (samospráva) musí voči obyvateľom plniť v relatívne krátkych lehotách svoje povinnosti. Infozákon je založený na týchto princípoch:

- » každý má právo na prístup k informáciám, ktoré má samospráva k dispozícii,
- » informácie sa sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje (t.j. napríklad starosta obce nie je oprávnený skúmať, či je infožiadateľ obyvateľ obce alebo to ako ďalej naloží so sprístupnenou informáciou),
- » sprístupňovanie informácií je bezplatné (**POZOR!** Obec si však ako povinná osoba môže uplatniť úhradu materiálnych nákladov spojených so zhotovením kópií, s odoslaním informácie žiadateľovi, so zadovážením technických nosičov)
- » dôvod nesprístupnenia informácie musí vyplývať z infozákona.

V AKÝCH REŽIMOCH PODĽA INFOZÁKONA SAMOSPRÁVA PLNÍ SVOJE FUNKCIE?

Infozákon rozlišuje **tri základné režimy**, kde obec plní úlohu povinnej osoby.

1. povinné zverejňovanie informácií obcou: povinnosti podľa **§ 5, § 5a** (zmluva) a **5b** údaje o faktúrach a objednávkach - tzv. proaktívne zverejňovanie informácií
2. sprístupňovanie informácií na žiadosť (**§ 14 a nasledujúce**) tzv. sprístupňovací režim
3. sprístupňovanie informácií na opakované použitie (**§ 21b až 21k**) (**osobitný režim**)

ČO MUSÍ OBEC PODĽA INFOZÁKONA PROAKTÍVNE ZVEREJŇOVAŤ?

Jeden z režimov je tzv. proaktívne zverejňovanie informácií. To znamená, že obec musí informáciu zverejniť bez toho, aby jej dal niekto na to podnet (žiadosť). V § 5 ods. 1 sú ustanovené povinnosti zverejňovať informácie pre väčšinu povinných osôb. To znamená, že tieto povinnosti nie sú ustanovené len pre obce:

PODĽA § 5 ODS. 1:

- spôsob zriadenia povinnej osoby, jej právomoci a kompetencie a popis organizačnej štruktúry,
- miesto, čas a spôsob, akým možno získavať informácie; informácie o tom, kde možno podať žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie,
- miesto, lehota a spôsob podania opravného prostriedku a možnosti súdneho preskúmania rozhodnutia povinnej osoby vrátane výslovného uvedenia požiadaviek, ktoré musia byť splnené,
- postup, ktorý musí povinná osoba dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní, vrátane príslušných lehôt, ktoré je nutné dodržať,
- prehľad predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých povinná osoba koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k povinnej osobe

Okrem vyššie uvedených informácií musia obce zverejňovať proaktívne informácie uvedené v § 5 ods. 8 infozákona. Infozákon však nevymenúva priamo rozsah informácií. Rozsah je potrebné vyvodiť zo zverejňovacej povinnosti Národnej rady Slovenskej republiky (uvedený v § 5 ods. 2 infozákona). Ustanovenia o NR SR sa použijú v rozsahu primeraného použitia na informácie obecnými zastupiteľstvami, mestskými zastupiteľstvami a miestnymi zastupiteľstvami.

PODĽA § 5 ODS. 2

Národná rada Slovenskej republiky je povinná zverejniť

- a) termíny jej schôdzí a zasadaní výborov a návrh programu rokovania,*
- b) zápisnice z verejných schôdzí,*
- c) texty predložených návrhov zákonov do troch dní po ich podaní do Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky,*
- d) texty schválených zákonov do troch dní po ich schválení v treťom čítaní,*
- e) údaje o dochádzke poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na jej schôdze a na zasadnutia jej výborov do troch dní po skončení každej schôdze Národnej rady Slovenskej republiky,*
- f) výpisy o hlasovaní poslancov po každej schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky okrem prípadov tajného hlasovania a hlasovania na neverejnej schôdzi.*

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení má tiež ustanovenia o zverejňovaní informácií. Napríklad podľa § 12 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení platí: Návrh programu zasadnutia obecného zastupiteľstva sa zverejňuje na úradnej tabuli obce a na webovom sídle obce **aspoň tri dni** pred zasadnutím obecného zastupiteľstva. Ďalej platí, že

- » návrh nariadenia, o ktorom má rokovať obecné zastupiteľstvo, zverejní obec jeho vyvesením na úradnej tabuli v obci **najmenej 15 dní** pred rokovaním obecného zastupiteľstva o návrhu nariadenia. Návrh nariadenia sa zverejní aj na webovom sídle obce v tej istej lehote,
- » nariadenie a uznesenie obecného zastupiteľstva podpisuje starosta najneskôr do **10 dní od ich schválenia** obecným zastupiteľstvom.

AKO POSTUPOVAŤ BEZPROSTREDNE PO DORUČENÍ INFOŽIADOSTI

Z pohľadu potreby rýchlosti reakcie obce je najvýznamnejší moment, keď infožiadateľ podá infožiadosť v sprístupňovacom režime. Na mysli sa má postup, ktorý je upravený v § 14 a nasl. infozákona. Aké podstatné kroky má obec podniknúť ďalej možno rozdeliť do týchto postupných krokov:

1. krok: Skontrolovať či bola infožiadosť podaná spôsobom, ktorý predpokladá infozákon

- » písomne (listom) =) pečiatka podateľne
- » ústne =) deň protokolácie telefonátu alebo osobného podania
- » faxom =) deň vyznačený na faxe
- » elektronickou poštou (e-mailom) =) deň pripísania pošty na server povinnej osoby
- » inými spôsobmi, ktoré sú pre obec technicky vykonateľné (realizovateľné) =) napr. odkazy verejnosti na web sídlo obce

POZOR! Pri podaní infožiadosti v elektronickej podobe nemusí infožiadateľ doplniť podanie! Lehota na vybavenie infožiadosti plyní na druhý deň po doručení infožiadosti elektronickou poštou (e-mailom)!

2. krok: Ide vôbec o podanie (infožiadosť), ktorá má vyvolať účinky voči povinnej osobe (obci)?

Často sa spozná infožiadosť tak, že je označená týmito spôsobmi:

- » „infožiadosť“
- » „žiadosť o sprístupnenie informácií“
- » „žiadosť o informácie“
- » „Žiadosť podľa zákona č. 211/2000 Z.z.“

POZOR! Podľa § 19 ods. 2 prvá veta Správneho poriadku však platí, že podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu. Z podania musí byť zrejmé, kto ho podáva, akej veci sa týka a čo sa navrhuje. T.z. že aj v prípade ak napríklad žiadateľ označí svoje podanie chybné (nepresné), avšak podľa obsahu ide o žiadosť o poskytnutie informácie, je potrebné ju vybaviť v intenciách infozákona.

3. krok: Spĺňa žiadosť náležitosti žiadosti o informácie?

Podľa infozákona musí mať infožiadosť tieto náležitosti:

- » označenie, ktorej povinnej osobe je určená,
- » meno, priezvisko, názov alebo obchodné meno žiadateľa, jeho adresa pobytu alebo sídlo
- » zastúpenie infožiadateľa na základe plnomocenstva nie je vylúčené!
- » nie je potrebné overiť podpis splnomocniteľa
- » ktorých informácií sa žiadosť týka
- » ak je vymedzenie požadovanej informácie neurčité alebo príliš všeobecné je **POTREBNÉ bezodkladne vyzvať žiadateľa na doplnenie žiadosti**. Obec ako povinná osoba musí určiť lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako sedem dní, aby infožiadateľ neúplnú žiadosť doplnil.
- » **POZOR!** Je potrebné poučiť žiadateľa aj o tom, ako treba doplnenie urobiť. **Vid' VZOR č. 1**

VZOR č. 1

Vec: Výzva na doplnenie žiadosti o sprístupnenie informácie

Dňa sme obdržali Vašu žiadosť o sprístupnenie informácie.

Vaša žiadosť nemá náležitosti predpísané podľa § 14. ods. 2 zák. č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám.

V žiadosti je uvedené, že žiadate **informácie o súdnom spore obce**.

Vzhľadom k tomu, že k dnešnému dňu vedie naša obec 3 súdne spory, vyzývame Vás týmto, **aby ste chýbajúce údaje doplnili v lehote 7 dní odo dňa prevzatia tejto výzvy a to písomne tak, že vo svojom podaní uvediete kritérium podľa druhu sporu (obchodnoprávne, pracovnoprávne, správne súdnictvo), prípadne inak vyšpecifikujete o aký súdny spor ide a zároveň uvediete akú konkrétnu informáciu požadujete.**

V prípade, že v uvedenej lehote svoju žiadosť o sprístupnenie informácie nedoplníte, Vašu žiadosť odložíme podľa § 14, ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám.

» aký spôsob sprístupnenia informácií žiadateľ navrhuje

- » spôsob sprístupnenia JE VŽDY NA VÝBERE žiadateľa
- » povinná osoba nemá vplyv a ingerenciu na vôľu žiadateľa
- » spôsoby sú na výber (§ 16 ods. 1) - príkladný výpočet:
 - a) ústne,
 - b) nahliadnutím do spisu vrátane možnosti vyhotoviť si odpis alebo výpis,
 - c) odkopírovaním informácií na technický nosič dát,
 - d) sprístupnením kópií predlôh s požadovanými informáciami,
 - e) telefonicky,
 - f) faxom,
 - g) poštou
 - h) elektronickou poštou

OBRANA PROTI ŠIKANE! Pozor na možnú „šikanu“ zo strany žiadateľa: žiadateľ si bude chcieť spraviť z obce tlačiareň!

PRVÉ RIEŠENIE OBRANY PROTI ŠIKANE

Ak sa obec rozhodne, že nechce tlačiť veľké množstvo informácií, ktoré sú dostupné na svojom webovom sídle, môže postupovať **odkazom na už zverejnenú informáciu**.

Infozákon túto možnosť pozná. **AVŠAK** v praxi sa dejú často tieto dve chyby:

PRVÁ CHYBA:

nesprávny spôsob odkázania na už zverejnenú informáciu:

Podľa § 7 ods. 1 infozákona platí: Ak predmetom žiadosti je získanie informácií, ktoré už boli zverejnené, povinná osoba môže bez zbytočného odkladu, najneskôr však do piatich dní od podania žiadosti, namiesto sprístupnenia informácií žiadateliovi oznámiť údaje, ktoré umožňujú vyhládanie a získanie zverejnenej informácie.

- » nestačí uviesť odkaz na web: www.bratislava.sk
- » je potrebné uviesť presný URL odkaz na podstránku <https://www.bratislava.sk/sk/interne-predpisy>

To znamená, že žiadateliovi je potrebné uviesť čo najpresnejší odkaz!

DRUHÁ CHYBA:

oneskorené poskytnutie údajov (prelinkovanie) na informáciu

Ak predmetom žiadosti je získanie informácií, ktoré už boli zverejnené, povinná osoba môže **bez zbytočného odkladu, najneskôr však do piatich dní**

POZOR! Nie je totožné s lehotou podľa § 17 ods. 1 (bez zbytočného odkladu, najneskôr do ôsmich pracovných dní)

Ak napríklad obec nepostupuje **odkazom na už zverejnenú informáciu (viď vyššie)**

- » napríklad z dôvodu zmeškania lehoty (....bez zbytočného odkladu, najneskôr však do piatich dní od podania žiadosti....)
- » napríklad z dôvodu, že žiadateľ trvá na sprístupnení zverejnených informácií (už to avizuje v infožiadosti)

ostáva ešte:

DRUHÉ RIEŠENIE OBRANY PROTI ŠIKANĚ

Ostatná novela infozákona umožnila čiastočne brániť sa proti šikanóznemu výkonu práva zo strany infožiadateľa. Často sa v praxi stáva, že obci (mestu) dôjde infožiadost', kde si infožiadateľ spraví z obecného resp. mestského úradu tlačiareň. Žiada sprístupniť v papierovej forme všetky dokumenty, databázy či povinne zverejňované informácie, ktoré sú na webovom sídle dostupné.

stanovenej dobe, iba do tejto doby. Zákonom môže byť napríklad samotný infozákon (aj v ňom je pre obce ustanovená povinnosť zverejňovať informácie – vid' vyššie) alebo zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Postup podľa § 11 ods. 1 písm. b) infozákona možno teda uplatniť ak obec zverejňuje informácie na svojom webovom sídle alebo vo svojich verejných databázach.

OD 1.1.2016 sa zmenilo znenie § 11 ods. 1 písm. b) tak, že sa vypustilo slovo „osobitného“. To znamená, že obec (mesto) môže rozhodnúť, že obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak ju zverejňuje na základe zákona; ak je podľa takého zákona zverejňovaná vo vopred

4. Krok: Zhodnotiť v akom režime sa žiada informácia sprístupniť?

Podľa infozákona zo žiadosti musí byť zrejmé, ktorej povinnej osobe je určená, meno, priezvisko, názov alebo obchodné meno žiadateľa, jeho adresa pobytu alebo sídlo, ktorých informácií sa žiadosť týka a **aký spôsob sprístupnenia informácií žiadateľ navrhuje.**

POZOR na § 21h infozákona: Žiadateľ, ktorý žiada sprístupniť informácie podľa ustanovení o opakovanom použití informácií, v žiadosti okrem náležitostí podľa **§ 14 ods. 2** uvedie údaj o tom, či

- a) informácie žiada sprístupniť podľa ustanovení o opakovanom použití informácií,
- b) použije informácie na podnikateľský účel alebo na nepodnikateľský účel.

Ak žiadosť neobsahuje vyššie uvedené údaje, povinná osoba **ju vybaví podľa § 14 – t.z. ako „klasickú“ infožiadost'.**

» od režimu závisí veľa (lehoty, procesné úkony, výnimky a pod.

A) sprístupňovanie informácií na žiadosť (§ 14 a nasl.) (všeobecný režim)

Správny poriadok	Infozákon
§ 18 Začatie konania: Konanie sa začína na návrh účastníka konania alebo na podnet správneho orgánu .	§ 17 Lehoty na vybavenie žiadosti: Žiadosť o sprístupnenie informácií povinná osoba vybaví bez zbytočného odkladu, najneskôr do ôsmich pracovných dní odo dňa podania žiadosti alebo odo dňa odstránenia nedostatkov žiadosti a do 15 pracovných dní, ak sa sprístupňuje informácia nevidiacej osobe v prístupnej forme.

B) sprístupňovanie informácií na opakované použitie (§ 21b až 21k) (osobitný režim)

V tomto režime (sprístupňovanie informácií na opakované použitie) je lehota na vybavenie žiadosti je 20 pracovných dní. Zo závažných dôvodov môže povinná osoba predĺžiť túto lehotu, najviac však o **20 pracovných dní**. Predĺženie lehoty povinná osoba oznámi žiadateľovi bez zbytočného odkladu, najneskôr do 21 dní odo dňa podania žiadosti alebo odo dňa odstránenia jej nedostatkov. V oznámení uvedie dôvody, ktoré viedli k predĺženiu lehoty.

5. Krok: Je žiadateľ nositeľ práva na informácie?

Podľa § 14 ods. 2 infozákona: zo žiadosti musí byť zrejmé, ktorej povinnej osobe je určená, **meno, priezvisko, názov alebo obchodné meno žiadateľa, jeho adresa pobytu alebo sídlo**, ktorých informácií sa žiadosť týka a aký spôsob sprístupnenia informácií žiadateľ navrhuje.

Žiadateľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá požiada o sprístupnenie informácie.

POZOR NA OSOBITNÝ REŽIM ak je žiadateľ osoba so zmyslovým postihnutím

Osoba so zmyslovým postihnutím podľa infozákona je osoba nevidiaca, slabozraká, nepočujúca alebo nedoslýchavá, ktorá má preto obmedzenú schopnosť pri dorozumievaní.

POZOR! Osobitný režim napr.: Náklady na sprístupnenie informácie prístupnou formou osobe so zmyslovým postihnutím znáša povinná osoba.

Za prístupnú formu sprístupnenia informácie žiadateľovi, ktorý je osobou nevidiacou alebo slabozrakou, sa podľa infozákona považuje informácia napísaná

- » slepeckým (Braillovým) písmom alebo
- » zväčšeným typom písma.

Nevidiaca osoba je oprávnená požadovať sprístupnenie informácie slepeckým (Braillovým) písmom. Pri podaní žiadosti predloží kópiu preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím s červeným pásom, na ktorého zadnej strane je vyznačený druh zdravotného postihnutia „Nevidiaci – Blind“.

Slabozraká osoba je oprávnená požadovať sprístupnenie informácie zväčšeným typom písma. Pri podaní žiadosti predloží kópiu preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím.

6. Krok: Kto je povinná osoba.

Obec, ktorá dostane infožiadosť musí mať prehľad o tom, **kto okrem nej samej sa považuje podľa infozákona za povinnú osobu**. Dôvodom je ustanovenie § 15 infozákona. Postúpenie žiadosti: Ak povinná osoba, ku ktorej žiadosť smeruje, nemá požadované informácie k dispozícii a ak má **vedomosť o tom, kde možno požadovanú informáciu získať, postúpi žiadosť do piatich dní odo dňa doručenia žiadosti povinnej osobe**, ktorá má požadované informácie k dispozícii, inak žiadosť odmietne rozhodnutím (§ 18).

- » nepostúpenie je porušenie infozákona

ŠTÁTNE ORGÁNY

*§ 2 Povinné osoby (1) Osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie (ďalej len „povinné osoby“) sú **štátne orgány**, obce, vyššie územné celky ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti.*

štátnymi orgánmi sú napríklad

- » NR SR (informácie sprístupňuje prostredníctvom Kancelárie NR SR),
- » vláda slovenskej republiky (informácie sprístupňuje prostredníctvom úradu vlády SR),
- » prezident slovenskej republiky (informácie sprístupňuje prostredníctvom Kancelárie prezidenta SR),
- » ministerstvá,
- » iné ústredné orgány štátnej správy
- » daňové úrady,
- » inšpektoráty práce,
- » súdy,
- » prokuratúra
- » NKÚ.

OBCE, VYŠŠIE ÚZEMNÉ CELKY

§ 2 Povinné osoby (1) Osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie (ďalej len „povinné osoby“) sú štátne orgány, **obce, vyššie územné celky** ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti.

POZOR! obce, vyššie územné celky majú úplnú sprístupňovaciu povinnosť.

Nález Ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 236/06 zo dňa 28. júna 2007: štátne orgány, obce a VÚC sú povinné sprístupňovať nielen informácie o svojej rozhodovacej činnosti, ale všetky informácie, ktoré majú k dispozícii – t.j. že majú plnú informačnú povinnosť

ĎALEJ POVINNÉ OSOBY PODĽA § 2 ods. 2

Povinnými osobami sú ďalej právnické osoby zriadené zákonom a právnické osoby zriadené štátnym orgánom, vyšším územným celkom alebo obcou podľa osobitného zákona.2)

POZOR! Dva varianty odseku 2:

1. variant: Právnické osoby zriadené zákonom – za tieto sa považujú napríklad

» RTVS,	» verejné vysoké školy
» Sociálna poisťovňa,	» Slovenská advokátska komora
» Ústredie a úrady práce, sociálnych vecí a rodiny,	» Notárska komora
	» Environmentálny fond.

2. variant: Právnické osoby zriadené štátnym orgánom, vyšším územným celkom alebo obcou podľa osobitného zákona.

rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené štátnym orgánom, vyšším územným celkom alebo obcou

- » § 21 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy
- » § 1 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

ĎALEJ POVINNÉ OSOBY PODĽA § 2 ods. 3

Povinnými osobami sú ďalej aj právnické osoby založené povinnými osobami podľa § 2 odseku 1 a 2.

POVINNÉ OSOBY PODĽA § 2 ods. 4

(4) Osobitný zákon môže ustanoviť povinnosť sprístupňovať informácie aj inej právnickej osobe alebo fyzickej osobe.

Takými predpismi je napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 149/1975 Zb. o archívniectve v znení neskorších predpisov.

7. Krok: Je informácia, ktorú žiadateľ žiada sprístupniť „k dispozícii?“ ČO JE INFORMÁCIA? Vzťahuje sa vecná pôsobnosť infozákona na to ?

V infozákone neexistuje definícia pojmu informácia. *neobsahuje, jeho význam vyplýva z kontextu ustanovení zákona a z iných právnych dokumentov.*
Možno vychádzať z judikatúry: napríklad. rozsudok *Podľa princípov uplatňovania práva Európskej únie je pojem informácia potrebné vykladať v súlade so smernicami tak, aby bol dosiahnutý cieľ smerníc.“.*
KS Košice sp. zn. 7 s 33/2009 zo dňa 30. septembra 2009: „Aj keď zákon o slobodnom prístupe k informáciám výslovnú definíciu pojmu „informácia“

Osobitný režim - § 21b ods. 2 infozákona

Informáciou je akýkoľvek obsah alebo jeho časť, najmä obsah záznamu na listine, záznamu uloženého v elektronickej podobe, v podobe zvukového záznamu, zvukovo-obrazového záznamu alebo audiovizuálneho diela, v akejkoľvek forme, zaznamenané na akomkoľvek nosiči

Definícia pojmu v literatúre: napr. P. Wilfling ¹ vymedzuje pojem doktrinálne a odvodzuje z judikatúry:

Informáciu považuje za každé oznámenie obohacujúce vedomie príjemcu alebo akýkoľvek energetický či hmotný prejav, ktorý môže mať zmysel buď pre toho, kto ho oznamuje, alebo pre toho, kto oznamované prijíma.

ZHRNUTIE O POJME INFORMÁCIA:

- » Informácia je správa, údaj, poučenie, ktorú fyzická osoba alebo právnická osoba odovzdáva inej fyzickej alebo právnickej osobe.
- » Informácia je základom komunikácie.
- » Človek ňou získava nové poznanie a komunikuje s inými ľuďmi.
- » Každá informácia bez ohľadu na to, či pochádza z činnosti povinnej osoby (či má úradný alebo iných charakter), či majú povahu internej informácie alebo informácie určenej na komunikáciu verejnosti
- » dáta sú synonymom informácií
- » dáta informačného systému spadajú pod pôsobnosť infozákona
- » zmluvy sú súbor informácií: žiadateľ sa nemusí pýtať na konkrétne klauzuly
- » nepodstatná je podoba resp. forma informácie (elektronická podoba, podoba zvukového záznamu, zvukovo-obrazového záznamu alebo audiovizuálneho diela)
- » nepodstatný je nosič (informácia môže byť na jednom nosiči alebo na dvoch a viacerých nosičoch)
- » každý obsah bez ohľadu na formu prenosu dát napr. aj skupina papierových šanónov, hárkov či listov v kartotéke povinnej osoby

¹ WILFLING, P.: Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Komentár. Problémy z praxe. Rozhodnutia súdov. Pezinok : VIA IURIS – Centrum pre práva občanov 2012, s. 17.

ZHRNUTIE O POJME INFORMÁCIA:

POZOR! nie je povinnosťou povinnej osoby sprístupňovať nosič s informáciou, na ktorom ju uchováva.

PRAX: faktická vykonateľnosť sprístupnenia možná len tak, že sa oprávnenému poskytne informácia na náhradnom nosiči rovnakého technického druhu alebo na náhradnom nosiči takého technického druhu, ktorý navrhol žiadateľ vo svojej žiadosti (§ 16 ods. 1 infozákona).

Podľa § 3 ods. 1: musí povinná osoba poskytovať informácie, ktoré má „k dispozícii“ =) ide o informácie, ktoré povinná osoba pri svojej činnosti používa, využíva alebo s ktorými narába.

POZOR! Časté chyby v praxi!

1. len “naše” informácie sprístupníme

- » informácie sa sprístupňujú bez ohľadu na pôvodcu **AVŠAK POZOR!** Pôvodcovstvo inej osoby povinnú osobu nezaväzuje povinnosti skúmať dôvody obmedzenia najmä podľa § 11 ods. 1 písm. a), písm. c) infozákona
- » Často povinná osoba má k dispozícii informácie postúpené (poskytnuté) inými subjektmi – vyjadrenia, stanoviská, posudky
- » Informácia nemusí mať ani priamy vzťah k hlavnému predmetu činnosti povinnej osoby

2. len informácie vzniknuté po 1.1.2001 sprístupníme

- » Vek informácie je nepodstatný

3. sprístupníme len zmluvy, ktoré vznikli po novele infozákona 546/2010 t.j. 1.1.2011 (zavedenie povinne zverejňovaných zmlúv)

- » Vznik zmluvy ako súboru informácie je nepodstatný

POZOR! Časté problémy v praxi: Deliacia hranica medzi existujúcou informáciou a informáciou ktorú treba vytvoriť

- » Východisková téza: infozákon neukladá povinnej osobe povinnosť na základe žiadosti vytvárať informácie, ktoré v momente podania tejto žiadosti ešte neexistujú.
- » Sprístupnenie takýchto informácií môže povinná osoba odmietnuť z dôvodu, že ich nemá k dispozícii.

Musí povinná osoba vytvárať informáciu? Alebo ako nepísať študentom diplomové práce?

Dve najčastejšie situácie:

- » žiada neexistujúcu informáciu napr. žiadosť o spracovanie analýzy určitého problému; rozbor, referáty, odborné a politické stanoviská, prognózy, výklady právnych predpisov

Prípad z praxe infožiadosti na informácie, ktoré vzniknú v budúcnosti: žiadosť o pravidelné zasielanie kópie zápisníc zo zasadnutia obecného zastupiteľstva

Prípad z praxe infožiadosť k vyjadreniu predstaviteľa povinnej osoby, ktoré bolo uverejnené v tlači: prečo sa tak rozhodol ako sa rozhodol?

Prípad z praxe budúcich rozhodnutí: Aké opatrenia má v úmysle vykonať v konkrétnej záležitosti?

- » žiada odborne (kvalifikovane) spracovať informáciu, ktoré existujú u povinnej osoby - vytvoriť resp. spracovať (roztriediť) náročným procesom novú informáciu napr. podľa zložitých kritérií

K TOMU SÚDNE ROZHODNUTIA

Ústavný súd Slovenskej republiky: Opakovane zaujal stanovisko, že obsahom základného práva na prijímanie informácií nie je právo dostávať informácie podľa predstáv a očakávaní sťažovateľa (prípady vo veciach: sp. zn. II. ÚS 10/99, II. ÚS 184/03, či II. ÚS 514/2010)

Rozhodnutie NS SR č. 6 2 Sžo 190/2008 zo dňa 27. mája 2009: Zo znenia zákona nemožno vyvodzovať, že informáciou je aj poskytovanie obsahu spisov, prípadne že informáciou by malo byť (štatistické) spracovanie údajov zo stoviek spisov podľa požiadaviek, resp. pokynov toho, kto o poskytnutie informácie žiada. Rovnako z neho nevyplýva povinnosť, ktorá by povinnému subjektu ukladala povinnosť získavať, vyžadovať, zhromažďovať, vyhodnocovať, vyhľadávať alebo dokonca spracovávať materiály, požadované žalobcom ako žiadateľom o informáciu, ak sa v ich originálnej podobe v jeho dokumentácii nenachádzajú. Väčšie množstvo žiadostí, podobných žalobcovej, adresovaných viacerým žalovaným by mohli ochromiť chod týchto úradov. Zo zákona nevyplýva žalovanému povinnosť zhromaždiť a vyhľadať pre žalobcu informácie, ktoré sa v ich originálnej podobe v jeho dokumentácii nenachádzajú.

POMÔCKA (PRAVIDLÁ) PRI ROZHODOVANÍ

1. Vždy dať informáciu ako „stojí a leží“ u povinnej osoby
2. Posúdiť mieru tvorivej činnosti (iné je len mechanicky zozbierať informácie z oddelených nosičov a iné je ich kreovať osobitnou duševnou – tvorivou - činnosťou)
3. Povinná osoba nie je povinná na základe žiadosti o informácie vykonávať štatistické výpočty, na základe ktorých by vznikla kvalitatívne nová informácia.
4. Za „vytváranie nových informácií“ nemožno považovať vyhľadávanie a zhromažďovanie viacerých požadovaných dokumentov alebo listín.
5. To, že sa informácie nachádzajú vo viacerých organizačných zložkách (odštepných závodoch) štátneho podniku, neznamena kvalitatívny zber a vytváranie nových informácií.

<u>Príklad:</u>vypočítať dĺžku skolaudovaného potrubia v mestskej časti X mesta Bratislava podľa ➤ Rokov ➤ Ulíc Povinná osoba nemusela z kolaudačných rozhodnutí na potrubie údaje kvalitatívne spracovávať. Stačilo ich len skopírovať a sprístupniť žiadateľovi	<u>Príklad:</u> správcovi ciest došla žiadosť o poskytnutie kópii všetkých vyjadrení v stavebnom konaní v troch katastrálnych obvodoch za roky 2010, 2011, 2012 a 2013 <u>Argument povinnej osoby:</u> ➤ povinná osoba nie je povinná usporadúvať informácie podľa kritérií stanovených žiadateľom (obdobie a kat. územia) ➤ nedisponuje takýmto súborom systematicky zhromažďovaných, spracovaných a usporiadaných informácií <u>Argumenty súdu</u> ➤ tieto kritériá nie sú kritériom na vytvorenie novej informácie, ale sú len vymedzením rozsahu informácií podľa § 14 citovaného infozákona ➤ to je označenie súboru informácie, ktoré žiadal vyhľadať a sprístupniť tak, aby bolo možné o infožiadosti konať a rozhodnúť. ➤ tieto musia byť uchované v spisoch, keďže sú podkladom stavebných konaní v obvodoch príslušného správcu ciest Záver: Povinná osoba mala vyhovieť infožiadosti.
<u>Príklad:</u> vypočítať mzdové náklady na zamestnancov za rok 2017 v členení ➤ Základná mzda ➤ Odvod na zdravotné poistenie ➤ Odvod na sociálne poistenie	

8. KROK Nejde o tzv. šikanózný výkon práva na informácie?

Z judikatúry slovenských súdov k tzv. šikanóznemu výkonu práva (zneužitie práva) na informácie:

Na zabezpečenie jednotného výkladu a jednotného používania zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov je podľa § 22 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov oprávnený Najvyšší súd Slovenskej republiky. Ten však vydáva právny názor v konkrétnej veci. Preto nemožno rozhodnutie NS SR zovšeobecňovať a aplikovať jednoznačne vo všetkých otázkach.

AVŠAK EXISTUJE ROZHODNUTIE NS SR č. 3 Sži/4/2014 zo dňa 12. marca 2014, ktorého argumentáciu možno použiť ako OBRANU PROTI ŠIKANĖ!

Najvyšší súd SR v vo vyššie uvedenom rozhodnutí správne poznamenal, že zákon neobsahuje vo svojich ustanoveniach legálnu definíciu zneužitia práva.

Najvyšší súd SR vo vzťahu k **tzv. šikanóznemu výkonu práva (zneužitie práva)** na informácie odvádza právne riešenie cez zákaz zneužívania výkonu práva, ktorý je jedným z ústavných princípov právneho štátu. Ústava implicitne obsahuje v čl. 1 ods. 1.

Indície tzv. šikanózneho výkonu práva

1.Cieľom žiadosti o informácie **nie je reálny záujem získať informáciu**. Preto sa dáva práve do rúk povinnej osoby, aby sa prostredníctvom správnej úvahy a úvahy súdu **individuálne skúmalo zneužitie práva**.

2.Je potrebné odlišovať tento reálny záujem, ktorý súvisí s vážnosťou prejavenej vôle žiadateľa. Existenciu tohto reálneho záujmu, ktorý súvisí s vážnosťou prejavenej vôle žiadateľa je **nevyhnutné odlišovať od formalizovaného právneho záujmu na poskytnutí informácie, ktorý žiadateľ nemusí preukazovať** (POZOR! podľa § 3 ods. 3 zákona sa informácie sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje).

3.Právny systém má byť podľa názoru NS SR **spôsobilý brániť sa proti typom šikanózných žiadostí, pretože sú v rozpore s princípom dobrej verejnej správy** a v konečnom dôsledku žiadosti vedú k tomu, že orgány verejnej správy sa nevenujú svojej primárnej činnosti, ale vybavovaniu nezmyselných žiadostí.

4.**„Záplava“ orgánov verejnej správy** alebo iných orgánov verejnej moci neúmerne veľkým počtom žiadostí zo strany oprávnených osôb by mohla bezpochyby značne sťažiť alebo úplné ochromiť povinné osoby pri plnení ich verejných úloh.

5.Zo spôsobu formulovania jednotlivých 58 otázok (žiadostí) a najmä v ich sumáre, vo väzbe na zákonnú lehotu, v ktorej by mala byť celá infožiadosť vybavená, je nepochybné neprimerané zaťaženie – ochromenie až **paralyzovanie činnosti okresného súdu pri zabezpečovaní jeho hlavnej činnosti – riadneho výkonu súdnictva v rozhodnej dobe**. Z obsahu vyjadrenia vyplýva, že cieľom podanej žiadosti nebol reálny záujem o informácie, ale sťaženie bežnej činnosti súdu.

6.Senát NS SR zistil, že zásadnou spornou otázkou bolo, či kvalita a rozsah informácií, ktoré žalobca žiadal od žalovaného ako povinnej osoby podľa zákona **indikovali, že ide o porušenie princípu zákazu zneužitia práva vo verejnoprávnej sfére**.

7. Zneužitie práva v oblasti práva na informácie je v **zásade individuálnou situáciou**, kedy v rámci správnej úvahy a v rámci úvahy súdu existuje dostatočný počet indícií, že cieľom žiadosti o informácie nie je reálny záujem získať informáciu.

8. To, že sa informácie poskytujú bez preukázania právneho dôvodu alebo záujmu ešte neznamená, že je daná vážnosť vôle žiadateľa informácie získať. Celkovo žiadosť v počte 58 bodov vykazuje **znaky informačného filibusteringu, teda obštrukčnej metódy, pri ktorej nie je dôležitý obsah žiadosti, ale**

zahrnutie a zamestnanie orgánu verejnej správy činnosťou na spracovaní informácie pre žalobcu.

9. Typickým znakom zneužitia práva na informácie **je skutočnosť, že žiadateľ o poskytnutie informácie žiada „všetko“, pričom v žiadosti ustupuje kvalita informácie nad rozsahom.**

10. Zneužívaná je skutočnosť, že výkon práva na informácie nepodlieha poplatkovej povinnosti. Skutočnosť, že informácie nepodliehajú poplatkovej povinnosti však znamená, že právo musí byť vykonávané primeraným spôsobom.

Ako písať rozhodnutie podľa infozákona vo veci šikanózneho výkonu práva?

VZOR č. 2

(ÚVODNÁ ČASŤ ROZHODNUTIA PRED VÝROKOM)

Po preskúmaní obsahu tejto žiadosti Mesto ako povinná osoba týmto podľa § 18 ods. 2 a § 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov v spojení s § 46 a § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov vydáva toto
r o z h o d n u t i e:

Mesto v nadväznosti na ustanovenie § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov **nevyhovuje** žiadosti (pozostávajúcej zo šiestich samostatných podaní v dvoch obálkach) žiadateľa –, doručenej Mestu dňa a **požadované informácie v celom rozsahu nesprístupňuje, nakoľko informácie požadované v žiadosti nemá k dispozícii.**

O d ô v o d n e n i e

Mestu bolo dňa v dvoch obálkach doručených 6 osobitných podaní žiadateľa -(ďalej len „žiadateľ“), ktoré mesto zaevidovalo do evidencie vedenej podľa § 20 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z. z.“) ako jednu žiadosť o informácie pod č.

S ohľadom na ustanovenie § 3 ods. 4 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“), podľa ktorého sú správne orgány povinné vybaviť každú vec včas a bez zbytočných prieťahov, použiť najvhodnejšie prostriedky a dbať na to, aby nedochádzalo k zbytočnému zaťažovaniu účastníkov konania, pristúpilo Mesto k vydaniu jediného rozhodnutia o všetkých žiadostiach žiadateľa doručených v jeden deň. Ide o postup, ktorý výrazným spôsobom prispeje

k včasnosti a bezprietahovosti konania, k hospodárnosti konania a napokon smeruje k čo najmenšiemu zaťažovaniu účastníka konania. Napokon ide i postup, ktorým účastník nie je žiadnym spôsobom dotknutý na svojich právach, keďže o každej jeho žiadosti je vydané formálne rozhodnutie.

Naproti tomu stojí postup, pri ktorom by bolo vydaných viac totožných rozhodnutí a tieto by boli doručované účastníkovi konania.

Popísaný postup je možný i vzhľadom na to, že všetky žiadosti žiadateľa boli Mestu doručené v dvoch obálkach na viacerých listoch, pričom každý list obsahuje niekoľko viac či menej súvisiacich, resp. i nesúvisiacich požiadaviek. Neexistuje preto žiaden dôvod rozdeľovať a kúskovať takto podané žiadosti, ak o žiadosti o sprístupnenie každej individuálnej informácie uvedenej na každom liste doručenom Mestu v dvoch obálkach dňa má byť vydané totožné rozhodnutie (totožné čo do výroku, dôvodu nesprístupnenia i podstaty odôvodnenia).

S ohľadom na vyššie uvedené mesto koná a rozhoduje o podaniach žiadateľa doručených v jeden deň a v dvoch obálkach ako o jednej žiadosti, v ktorej je požadovaný väčší počet informácií.

Mesto po komplexnom posúdení obsahu žiadosti a striktne vychádzajúc z jej obsahu dospelo k nasledovnému právnomu názoru.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. *každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.*

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. *informácie sa sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje.*

Povinná osoba, okrem informácií, ktoré je povinná zverejniť podľa ustanovenia § 5 zákona č. 211/2000 Z. z., sprístupňuje aj ďalšie informácie, ktoré má k dispozícii a pokiaľ sa na ne nevzťahuje obmedzenie prístupu k informáciám podľa ustanovenia § 8 (ochrana utajovaných skutočností), ustanovenia § 9 (ochrana osobnosti a osobných údajov), ustanovenia § 10 (ochrana obchodného tajomstva), ustanovenia § 11 (ďalšie obmedzenia prístupu k informáciám) a ustanovenia § 12 (podmienky obmedzenia).

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. *ak povinná osoba, ku ktorej žiadosť smeruje, nemá požadované informácie k dispozícii a ak má vedomosť o tom, kde možno požadovanú informáciu získať, postúpi žiadosť do piatich dní odo dňa doručenia žiadosti povinnej osobe, ktorá má požadované informácie k dispozícii, inak žiadosť odmietne rozhodnutím (§ 18).*

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z., *ak povinná osoba žiadosti nevyhoví hoci len sčasti, vydá o tom v zákonom stanovenej lehote písomné rozhodnutie. Rozhodnutie nevydá v prípade, ak žiadosť bola odložená (§ 14 ods. 3).*

Zo široka koncipovaný slobodný prístup k informáciám vo verejnej sfére je jednou z najefektívnejších ciest k transparentnosti verejnej moci a k všestrannej, účinnej a kontinuálnej verejnej kontrole. Čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) zaručuje právo na slobodu prejavu a právo na informácie bez obmedzenia subjektov verejnej moci. Všetky orgány, ktoré sú povinnými osobami v zmysle § 2 zákona č. 211/2000 Z. z. majú povinnosť správať sa tak, aby nebránili uplatňovať právo občanov zaručené čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy.

Ústava Slovenskej republiky upravuje :ak je to „v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu

práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.“ Predmetné ustanovenie zohľadňuje ochranu legitímnych záujmov, kvôli ktorým možno právo na informácie obmedziť. Právo na informácie sa však nezaručuje ako absolútne právo. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, v niektorých prípadoch ho je možné obmedziť zákonom (zákon č.211/2000 Z. z.).

Zákonodarca ale nemôže pri koncipovaní zákona myslieť na všetky možné situácie. Preto zákon musí byť dostatočne všeobecný, aby zahŕňal väčšie množstvo obdobných prípadov. Pri práve na informácie zákonodarca vymedzil v § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. základnú zásadu – každý má právo na prístup k informáciám, ktoré má povinná osoba k dispozícii.

Na ustanovenie § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. potom nadväzujú ustanovenia § 8 až 12 zákona č. 211/2000 Z. z., ktoré predstavujú negatívnu enumeráciu typov informácií, ktoré sú vylúčené zo sprístupňovania a ktoré sa nesprístupňujú.

Pri tak široko koncipovanom práve na informácie vzniká zákonite tlak na osobitnú pozornosť a väčšiu námahu pri výklade zákona, špeciálne výrazu „*informácie, ktoré má povinná osoba k dispozícii*“. Z hľadiska účelového výkladu by malo ísť o informácie o činnosti povinných osôb, o hospodárení s verejnými prostriedkami a informácie, s ktorými povinná osoba narába, ktoré používa či využíva pri svojej činnosti. Sprístupnením uvedených informácií by sa tieto mali dostať k žiadateľovi tak, aby existovala verejná kontrola činnosti povinných osôb a hospodárenia s verejnými prostriedkami.

Dôležitá zásada pri sprístupňovaní informácií je ale vymedzená v § 3 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z.: *Informácie sa sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje.*

Z uvedeného vyplýva, že i keď existujú konkrétne účely sprístupňovania informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z., žiadateľ ich nemusí preukazovať a povinná osoba preukázanie účelu nemôže vyžadovať.

Napriek vyššie uvedeným záverom Mesto dospelo k záveru, že v súvislosti s požadovanými informáciami osobou žiadateľa a z hľadiska zvoleného spôsobu akým žiadateľ požaduje tieto informácie, ide o šikanózný výkon práva v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. a to vzhľadom na všetky okolnosti daného prípadu, ktoré Mesto bližšie objasní v nasledujúcom texte tohto rozhodnutia.

V období od ide o sedemdesiatu prvú žiadosť žiadateľa, pričom každá z nich mala hneď niekoľko bodov. V tejto súvislosti je nevyhnutné poznamenať, že za toto obdobie bolo na Mesto doručených celkovo 532 žiadostí o sprístupnenie informácií. Predmetom žiadostí žiadateľa je predovšetkým sprístupnenie informácií ohľadom vybavovania

Konkrétne sa pýtal najmä na informácie Vyjadruje nesúhlas s formuláciami použitými v listinách, ktorými boli jeho podnety vybavené, a s postupom, ktorý bol pri vybavení jeho podnetov realizovaný. V súvislosti s podstatou požiadaviek žiadateľa v jeho žiadostiach o sprístupnenie informácií je možné konštatovať, že žiadateľ podávaním žiadostí o sprístupnenie informácií nesleduje ani si neuplatňuje právo podľa čl. 26 Ústavy SR. Doplniť je nevyhnutné i to, že na tento typ informácií sa vzťahuje dôvod nesprístupnenia podľa § 11 ods. 1 písm. h) zákona č. 211/2000 Z. z. Teda takéto typy požiadaviek žiadateľa boli opakovane vybavované vydávaním obsahovo obdobných rozhodnutí o nesprístupnení informácií.

Okruh žiadateľom požadovaných informácií bol postupne rozšírený aj na informácie o už podaných

žiadostiach o sprístupnenie informácií, konkrétne o údaje týkajúce sa zamestnancov, ktorí vypracovali a predložili na schválenie prvostupňové rozhodnutia o nesprístupnení informácií; ďalej sa pýtal na druhostupňové rozhodnutia o podaných opravných prostriedkoch, ktorých návrhy vypracúva osobitná komisia; ako i na údaje o iných svojich podaniach, ktoré boli v minulosti adresované Mestua pod.

Z pohľadu procesu vybavovania žiadosti žiadateľa má Mesto za potrebné uviesť, že vo vzťahu ku každej doručenej písomnosti žiadateľa zakaždým skúmalo, či žiadosť, napriek jej označeniu, z hľadiska obsahu skutočne napĺňa pojem žiadosti o sprístupnenie informácií. Mesto v tejto súvislosti takmer pri každej žiadosti totožného žiadateľa dospelo k záveru, že ním požadované „informácie“ (obdobné tým, ktoré požaduje žiadosťou, o ktorej Mesto vydáva toto rozhodnutie) v skutočnosti nie sú informáciami na účely slobodného prístupu k informáciám podľa zákona č. 211/2000 Z. z.

V niektorých prípadoch Mesto i pri takých žiadostiach o sprístupnenie „informácií“ vydalo formálne rozhodnutie, aby sa nevystavilo do nebezpečenstva nastúpenia fikcie zamietavého rozhodnutia podľa § 18 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. a aby sa vybavovanie takýchto požiadaviek sprehľadnilo tak pre povinnú osobu, ako i pre samotného žiadateľa.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti Mesto dospelo k záveru, že žiadateľom podaná žiadosť o informácie je „účelovou“ žiadosťou, ktorej zmyslom nie je získanie požadovaných informácií ako uplatňovanie ústavného práva na prístup k informáciám, ale vyjadrenie nesúhlasu so spôsobom vybavenia iných podaní žiadateľa (hlavne), dožadovanie sa iného spôsobu ich vybavenia, napokon i „potrestanie“ Mesta za činnosť, pri ktorej nebolo požiadavkám žiadateľa vyhovie. Nemožno opomenúť ani ten fakt, že podávanie žiadostí s obdobným obsahom a v nezanedbateľnom počte i **naďalej pokračuje** a je dôvodné predpokladať, že i naďalej bude pokračovať a žiadateľ bude podávať ďalšie žiadosti tohto typu. Pri vybavovaní predmetnej žiadosti o informácie je potrebné prihliadnuť na všetky uvedené skutočnosti a žiadosť o informácie posudzovať s ohľadom na všetky okolnosti daného prípadu. Po takomto posúdení žiadosti Mesto dospelo k záveru, že postup žiadateľa nesmeruje k získaniu informácií a k uplatňovaniu práva na informácie, ale ide o šikanóznny výkon práva, ktorý nemôže požívať právnu ochranu.

Žiadateľ svojim konaním, inak právne dovoleným, sleduje vyvolanie formálneho procesu podľa zákona č. 211/2000 Z. z., čo síce je výkon jeho práva, ale s ohľadom na všetky okolnosti výkon právne závadný. Z vyššie uvedených dôvodov (šikanóznny výkon práva, vo svojej podstate teda právne závadný) **súdy v Českej republike s podporou Najvyššieho správneho súdu nepriznali účastníkovi právo, ktoré by mu len po formálnom posúdení patrilo (napríklad rozsudok Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 9As 20/2010, 7As 133/2011, 2As 75/2011, 1 Afs 107/2004). Rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Českej republiky nie sú síce právne záväzné, nie je ale možné ich opomenúť vzhľadom k tomu, že ide o rozhodnutia najvyššieho súdu členského štátu Európskej únie a člena Rady Európy.**

Mesto uvádza, že pojem „šikanóznny výkon práva“ nie je cudzí ani rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR, napr. v uznesení sp. zn. 6 Sž 5/2011 Najvyšší súd SR označil postup žalobcu pri podávaní opravných prostriedkov ako šikanóznny výkon práva, „*keďže účel zákona o slobode informácií bol jednoznačne naplnený.*“ Teda ide o pojem právnej praxi známy a v slovenskom právnom poriadku zaužívaný práve v oblasti rozhodovania podľa zákona č. 211/2000 Z. z. Na základe všetkých uvedených dôvodov

Mesto dospelo k záveru, že v prípade žiadosti o informácie žiadateľa ide o jednoznačný šikanózný výkon práva, ktorý je vo svojich dôsledkoch v rozpore s účelom právnych noriem upravujúcich prístup k informáciám a nepožíva preto právnu ochranu.

Osobitne treba uviesť, že z hľadiska náročnosti činnosti smerujúcej k vybaveniu žiadosti, spočívajúcej v prácnom prepisovaní niekoľko strán textu žiadosti, ktorých počet je nezanedbateľný (ide najmenej **o 2 strany textu v každej žiadosti, a čo do počtu žiadostí – žiadateľ zasiela v priemere 4 až 6 žiadostí spolu** v jednej obálke s časovým odstupom jeden alebo dva pracovné dni), vo vypracovaní odpovedí na otázky, (ktoré Mesto žiadateľovi už poskytlo, a to dokonca už viackrát), či vypracovaní rozhodnutí o nesprístupnení požadovaných informácií a potreby dodržania zákonom stanovenej lehoty na vybavenie žiadosti o informácie je treba poznamenať, že by išlo o činnosť vyžadujúcu personálne a organizačné úsilie v konečnom dôsledku vedúce k ochromeniu chodu príslušného organizačného útvaru Mesta

Napokon i Ústavný súd SR v rozhodnutí, na ktoré Mesto už vyššie poukázalo, dospel k záveru, že „prax orgánov aplikujúcich zákon o slobode informácií nemôže pristúpiť k výkladu jeho ustanovení spôsobom, ktorý by viedol k minimalizácii, prípadne k úplnej eliminácii reálnej schopnosti povinných osôb plniť verejné úlohy.“

Posúdiac žiadosť žiadateľa, ktorá je predmetom tohto rozhodnutia, na základe prednesených kritérií, Mesto dospelo k záveru, že táto žiadosť napĺňa znaky šikanózneho výkonu práva, ktorý nepožíva právnu ochranu a vybavenie tejto žiadosti by znamenalo neúmerné zaťaženie chodu povinnej osoby vedúce k jej ochromeniu.

Uplatňovanie práva na prístup k informáciám vyššie popísaným spôsobom nie je naplnením účelu, ktorý mal zákonodarca na mysli. Je ale potrebné na tomto mieste zdôrazniť, že Mesto do budúcnosti nemá v úmysle a priori odmietať všetky žiadosti tohto žiadateľa a diskvalifikovať ho tak z možnosti žiadať o sprístupnenie informácií, tieto budú vždy individuálne posúdené a až po dôslednom zvážení povahy požadovanej informácie Mesto žiadateľovi buď informácie sprístupní, prístup k požadovaným informáciám odmietne zo zákonných dôvodov, resp. o žiadosti vydá rozhodnutie o šikanóznom výkone práva, ktorý nemôže požívať právnu ochranu.

Ako písať rozhodnutie podľa infozákona
Základné náležitosti rozhodnutia
Ktorý správny orgány

Správny poriadok	Infozákon
§ 47 Náležitosti rozhodnutia Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.	§ 17 Lehoty na vybavenie žiadosti: Žiadosť o sprístupnenie informácií povinná osoba vybaví bez zbytočného odkladu, najneskôr do ôsmich pracovných dní odo dňa podania žiadosti alebo odo dňa odstránenia nedostatkov žiadosti a do 15 pracovných dní, ak sa sprístupňuje informácia nevidiacej osobe v prístupnej forme podľa § 16 ods. 2 písm. a), ak tento zákon neustanovuje inak.

(HLAVIČKA ROZHODNUTIA)

Obec....., obecný úrad Obce,

(HLAVIČKA ROZHODNUTIA)

Obec....., obecný úrad Obce,

Prednosta obecného úradu, prednosta miestneho úradu

Prvý stupeň

(HLAVIČKA ROZHODNUTIA)

Obec....., obecný úrad Obce,

starosta obce ako príslušný orgán podľa § 13, zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

Druhý stupeň

Správny poriadok	Infozákon
§ 58 Ak osobitný zákon neustanovuje inak, odvolacím orgánom je správny orgán najbližšieho vyššieho stupňa nadriadený správne orgánu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.	§ 19 ods. 2 O odvolaní proti rozhodnutiu povinnej osoby rozhoduje nadriadený povinnej osoby, ktorá vo veci rozhodla alebo mala rozhodnúť. Ak ide o rozhodnutie obecného úradu, o odvolaní rozhoduje starosta obce (primátor).

Hoci zákon o obecnom zriadení nedáva obecnému alebo mestskému úradu oprávnenie vydávať rozhodnutia o právach a právom chránených záujmoch osôb (správnym orgánom je starosta alebo primátor, ktorý vydáva aj rozhodnutia v správnom konaní), v **súdnej praxi sa akceptuje**, že infozákon ustanovil pre obecné a mestské úrady **osobitnú právomoc vydávať rozhodnutia o nesprístupnení informácií**.

- » prvom stupni rozhodujú obecné, resp. mestské úrady
- » o odvolaní rozhodujú starostovia alebo primátori, je široko prijímaný aj súdnou praxou.

POZOR!

Čo ak predsa len v prvom stupni vydal rozhodnutie starosta?

- » prvostupňové rozhodnutie o nesprístupnení informácie vydá starosta alebo primátor, napríklad z dôvodu, že nepovažuje obecný alebo mestský úrad za správny orgán oprávnený vydávať rozhodnutia
- » rozhodnutia NS SR v takom prípade *treba považovať prvostupňové rozhodnutie starostu za rozhodnutie obecného úradu a v druhom stupni má o odvolaní rozhodnúť znovu starosta:*

Rozsudok najvyššieho súdu sr sp. zn. 3 sž 4/2010 zo dňa 9. novembra 2010:

Zo znenia § 19 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z., ktorý vo vzťahu k § 27 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. je osobitným predpisom vyplýva, že ako prvostupňový orgán na podanie informácie v prípade, ak je povinnou osobou obec, je stanovený obecný úrad, ktorému citovaný § 19 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. zveril rozhodovanie ako prvostupňovému orgánu.

Potom možno pripustiť, že zákon č. 211/2000 Z.z. je vo vzťahu k zákonu o obecnom zriadení v postavení osobitného zákona a použije sa prednostne, pričom o odvolaní proti jeho rozhodnutiu ako druhostupňový správny orgán rozhoduje starosta obce.

Týmto postupom sú naplnené zákonné podmienky pre uplatnenie § 247 ods. 2 O.s.p., nakoľko ide o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú nadobudlo právoplatnosť a správne mal prvostupňový súd vec prejednať ako žalobu podľa § 247 ods. 1 O.s.p. a nie ako opravný prostriedok.

Rozhodnutie Obce Beluša č. 01/2009/002583/2 zo dňa 16.06.2009, ktoré je potrebné v zmysle § 19 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. považovať za prístupňové rozhodnutie obecného úradu
... Žalobca sa odvolal proti rozhodnutiu žalovaného o neposkytnutí informácie podaním zo dňa 23.06.2009. Keďže na jeho odvolanie žalovaný nijako nereagoval, vznikla fikcia vydania rozhodnutia odvolacieho orgánu, ktorým bolo napadnuté rozhodnutie potvrdené podľa § 19 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z.“

POZOR!

Subjektivitu procesnú má povinná osoba, nie je zložka, alebo len konkrétny zamestnanec

- » osobou povinnou sprístupňovať informácie je podľa infozákona celá povinná osoba (celá inštitúcia)
- » nie jej jednotliví pracovníci, alebo určité oddelenie, útvar či sekcia.
- » Povinnosťou inštitúcie, resp. toho, kto inštitúciu riadi, je zabezpečiť, aby plnila povinnosť poskytovať informácie vyplývajúce zo zákona.
- » vedenie inštitúcie by teda malo určiť konkrétne osoby alebo oddelenia zodpovedné za poskytovanie informácií.

Uznesenie NS SR:

„Z § 2 zákona o prokuratúre vyplýva, že prokurátori samotní nie sú štátnym orgánom, ale len pôsobia v rámci štátnych orgánov tvoriacich prokuratúru. V zmysle zákona o slobode informácií je teda povinnou osobou okresná prokuratúra ako štátny orgán, a nie prokurátori okresnej prokuratúry, a odvolacím orgánom je krajská prokuratúra ako nadriadený orgán okresnej prokuratúry. ... č 2 sži 2/2009 zo dňa 6. októbra 2010

Prečo je dôležité mať určenú zodpovednú osobu v rámci povinnej osoby?

Častá chyba v praxi: Neexistencia interného riadiaceho aktu (najmä pri veľkých povinných osobách)

Výhoda interného riadiaceho aktu

POZOR! infožiadosť má mať „jedného pána“ v rámci povinnej osoby. Dané je potrebné zabezpečiť najmä v prípade väčších povinných osôb (napríklad mestský úrad, ktorý je delený na odbory či oddelenia). V internom riadiacom akte je vhodné určiť, ktorý organizačný útvar (odbor, oddelenie) je zodpovedné primárne za vybavenie infožiadosti. Tento organizačný útvar má byť vybavený internou kompetenciou, aby všetky iné súčasti mali súčinnosťnú povinnosť a to v relatívne krátkych lehotách.

Dôležité body interného riadiaceho aktu

- » určiť aj osobu zodpovednú za vybavenie infožiadosti aj v prípade práceneschopnosti, dovolenky
- » ukotviť súčinnosťnú povinnosť iných zložiek povinnej osoby
- » povinnosť iných zložiek avizovať osobitné postupy (napr. predĺženie lehoty, dôvody nesprístupnenia, odloženie, postúpenie)

POZOR!

- » určenie sekcie alebo organizačnej zložky nezabavuje zákonnej povinnosti a zodpovednosti celú povinnú osobu

Napríklad infožiadosť bola doručená odštepnému závodu štátneho podniku

- » odštepný závod nemal vydať rozhodnutie o nesprístupnení, ale štátny podnik ako povinná osoba

Riziko absencie interného riadiaceho aktu

vedenie povinnej osoby má určiť zodpovednú osobu, **inak nesie zodpovednosť** za prípadné porušovanie infozákon priamo osoba, ktorá vedie povinnú osobu (starosta, prednosta, minister, generálny tajomník, konateľ obchodnej spoločnosti – verejný podnik) **POZOR! Prísna priestupková zodpovednosť**

§ 21a Priestupky

(1) Priestupku sa dopustí ten, kto

- a) vedome vydá a zverejní nepravdivé alebo neúplné informácie,
- b) vydaním rozhodnutia alebo vydaním príkazu, alebo iným opatrením zapríčiní porušenie práva na sprístupnenie informácií,
- c) poruší inú povinnosť ustanovenú týmto zákonom.

§ 21a Priestupky

(1) Priestupku sa dopustí ten, kto

- a) vedome vydá a zverejní nepravdivé alebo neúplné informácie,

- **interný riadiaci akt:** zakotviť

súčinnosť zložiek povinnej osoby, protokolácia doručených čiastkových informácií

§ 21a Priestupky

(1) Priestupku sa dopustí ten, kto

- b) vydaním rozhodnutia alebo vydaním príkazu, alebo iným opatrením zapríčiní porušenie práva na sprístupnenie informácií,

- zapríčinenie - bez ohľadu na zavinenie

§ 21a Priestupky

(1) Priestupku sa dopustí ten, kto

- c) poruší inú povinnosť ustanovenú týmto zákonom.

dva rozdiely od písm. a / b:

1. postačuje nedbanlivosť

Priestupkový zákon 372/1990 Zb. § 3 Zavinenie: Na zodpovednosť za priestupok stačí zavinenie z nedbanlivosti, ak zákon výslovne neustanoví, že je potrebné úmyselné zavinenie.

§ 21a Priestupky

(1) Priestupku sa dopustí ten, kto

- c) poruší inú povinnosť ustanovenú týmto zákonom.

dva rozdiely od písm. a / b:

2. veľké množstvo noriem, ktoré ukotvujú iné povinnosti, ktorých nesplnenie môže znamenať porušenie inej povinnosti ustanovenej infozákonom (§ 21a ods. 1 písm. c).

Príklady noriem

§ 5: proaktívne zverejňovanie

§ 14 ods. 3 (odstraňovanie vady podania)

§ 5a ods. 3: informácia o uzatvorení takejto zmluvy

§ 5a ods. 9: bezodkladné odoslanie zmluvy na zverejnenie do CRZ (resp. Obchodný vestník)

§ 5a ods. 11: povinná osoba vydá účastníkovi zmluvy na jeho požiadanie písomné potvrdenie o zverejnení zmluvy

§ 5a ods. 12: nedodržanie minimálnych náležitostí v písomnom potvrdení

§ 5a ods. 13: nesprávna anonymizácia obsahu zmluvy

§ 5a ods. 14: predčasné „zvesenie“ zmluvy z webového sídla (*nepretržite počas existencie záväzku vzniknutého z povinne zverejňovanej zmluvy, najmenej však počas piatich rokov od nadobudnutia účinnosti podľa zákona*).

§ 5b: Nedodržanie minimálnych náležitostí údajov o faktúrach a objednávkach

§ 5b ods. 2 Nedodržanie lehôt **do desiatich** pracovných dní odo dňa vyhotovenia objednávky **do 30 dní** odo dňa zaplatenia faktúry

§ 5b ods. 4: predčasné „zvesenie“ údajov a faktúrach a objednávkach (*nepretržite počas piatich rokov odo dňa ich zverejnenia*)

§ 7: neskoré vybavenie odkazom na zverejnenú informáciu (*do piatich dní od podania žiadosti*)

§ 14 ods. 5: oznámi predpokladanú výšku úhrady za sprístupnenie informácie

§ 15 ods. 1: postúpi žiadosť do piatich dní odo dňa doručenia žiadosti povinnej osobe

§ 15 ods. 2: Postúpenie žiadosti povinná osoba bezodkladne oznámi žiadateľovi.

Newsletter je súčasťou projektovej aktivity "Včasná intervencia" v rámci Národného projektu **Modernizácia miestnej územnej samosprávy realizovaného Združením miest a obcí Slovenska.**

Odborný gestor projektu: PhDr. Michal Kaliňák, PhD.

Garant projektovej aktivity: JUDr. Katarína Mrázová

Expert projektovej aktivity: JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M.

<https://npmodmus.zmos.sk>

Projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa.

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

